

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)
Економічна діагностика

Розробник

Петро Макаренко завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, доктор економічних наук, професор

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Економічна діагностика
Місце в індивідуальному навчальному плані	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	Викладач Макаренко Петро доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН України Контакти: ауд 475, навч.корпус№4 тел. (0532) 56-98-24 e-mail: mpm0907_1949@ukr.net
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	051 Економіка ОПП Економіка підприємства
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	«Інноваційний розвиток підприємства»; «Методи прогнозування та обробки інформації»; «Методологія та організація наукових досліджень»

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: сформувати цілісну систему знань і умінь щодо економічної діагностики стану та оцінювання роботи підприємства необхідної для прийняття своєчасних та обґрунтованих управлінських рішень.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- формування та підвищення фахового рівня знань майбутніх економістів діагностувати та оцінювати роботу підприємства;
- формування у економістів професійних навиків і умінь з використання методів та інструментарію економічної діагностики функціонування підприємств;
- надання знань та умінь розробляти рекомендації ефективного економічного управління підприємством;
- надання знань та умінь щодо підготовки і обґрунтування конкретних практичних заходів підвищення конкурентоспроможності підприємства в його поточній діяльності та досягненні стратегічних цілей в ринковому конкурентному середовищі;

Компетентності:

загальні:

ЗК 2.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

спеціальні (фахові):

СК 1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК 4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

Програма і структура навчальної дисципліни

Тема 1. Економічна діагностика як галузь знань та сфера діяльності в забезпеченні розвитку підприємства. Сутність економічної діагностики, її види. Економічна діагностика як розпізнавання стану підприємства за непрямими і прямими ознаками. Місце економічної діагностики в системі управління підприємством. Економічна діагностика і техніко-економічний аналіз: спільні риси і відмінності. Основні чинники що обумовлюють відокремлення діагностики в окрему галузь знань і сферу діяльності. Види економічної діагностики, їх загальна характеристика. Мета, предмет і задачі курсу. Взаємозв'язки з іншими дисциплінами. Інтегрованість знань і навиків фахівця.

Тема 2. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики підприємства. Використання загальних методів економічної діагностики (діалектичний, системного аналізу, методів спостереження). Економіко-логічні (порівняння, деталізація, угруповання, метод середніх і відносних величин, балансовий метод, метод послідовного усунення чинників, метод абсолютних і відносних різниць, метод часткової участі тощо).

Економіко-математичні методи (інтегральний, аналітико-графічний, кореляційно-регресійний і т.д.). Евристичні і спеціальні (SWOT-аналіз, Дельфі, круглий стіл, інтерв'ю та інші методи).

Логіко-дедуктивні, емпірико-індуктивні, дескриптивні, предикативні, нормативні системи показників які використовуються в діагностиці.

Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства Класифікація чинників що характеризують конкурентне середовище та обумовлюють конкурентоспроможність підприємств. Характеристика провідних сил конкурентного середовища. Аналіз галузі і конкурентного середовища в ній. Зміст стратегічного аналізу середовища підприємства. Оцінка й вибір

стратегічних зон господарювання. Форми діагностики конкурентного середовища. Аналіз конкурентної структури ринку: коефіцієнт концентрації ринку, індекс Херфінделя-Хіршмана. Ситуаційний аналіз конкурентного середовища. Побудова конкурентної карти ринку. Експертна діагностика конкурентного середовища за методикою АА Томсона та А. Дж. Стрікланда.

Тема 4. Оцінювання стратегічного протистояння підприємств конкурентів. Особливості формування стратегічної позиції підприємства в конкурентному середовищі. SWOT-аналіз комплексного вивчення зовнішнього і внутрішнього стану господарюючого суб'єкта. Методичні положення проведення SWOT-аналізу за формами: експрес- SWOT-аналіз; зведений SWOT-аналіз; змішаний SWOT-аналіз. Особливості PIMS-аналізу для визначення конкурентної стратегії підприємства на ринку.

Сутність і види рейтингових оцінок. Методи проведення рейтингової оцінки діяльності підприємства: умовно-еталонний, максимуму, суми місць.

Визначення пріоритетних конкурентів на ринку. Карта стратегічних груп як основний діагностичний спосіб визначення конкурентних позицій суперників. Аналіз найближчих конкурентів; майбутні цілі й поточна стратегія, припущення і можливості.

Тема 5. Діагностика конкурентоспроможності підприємства. Конкурентоспроможність підприємства: сутність проблеми, визначення й оцінки. Поняття конкурентоспроможності підприємства. Оцінка конкурентоспроможності підприємства за М. Портером. Конкурентні переваги і послідовність їх виявлення.

Чинники впливу на конкурентоспроможність підприємства: базові, загальні, зовнішні, матеріальні, стратегічні, технічні, економічні, організаційні та інші. Ключові аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Методи оцінювання конкурентоспроможності підприємства на ринку. Класифікація методів оцінювання. Методичний підхід оцінки конкурентоспроможності І. Ансоффа. Використання методичних підходів: зважених рейтингових оцінок на основі експертного аналізу, аналітичного способу оцінки, SWOT-аналізу, PIMS-аналізу. Інтегральний показник конкурентоспроможності.

Тема 6. Діагностика конкурентоспроможності продукції підприємства. Поняття конкурентоспроможності продукції підприємства, її сутнісна характеристика та параметри. Чинники впливу на конкурентоспроможність продукції та їх класифікація. Основні аспекти визначення конкурентоспроможності продукції: корисність, ціна споживання і здатність пропозиції. Апостеріорний та апріорний критерії рівня конкурентоспроможності продукції.

Методологічні засади оцінки конкурентоспроможності продукції. Вибір бази порівняння при оцінці конкурентоспроможності продукції. Практичні етапи загальної схеми оцінювання конкурентоспроможності існуючої і перспективної продукції.

Методи оцінювання конкурентоспроможності продукції. Диференціальний. Комплексний. Метод профілів. Модель Розенберга. Інтегральний показник конкурентоспроможності продукції.

Напрямки підвищення конкурентоспроможності продукції. Урахування вагомості цінової, інвестиційної політики, оподаткування, кредитної політики, регулювання фінансового обліку, оптимальної політики.

Тема 7. Діагностика майна та оцінювання вартості підприємства. Основні поняття діагностики ринкової вартості майна. Оцінка майна та майнових прав. Види вартості об'єктів нерухомості. Етапи діагностики ринкової вартості майна підприємства.

Підготовка інформації, що використовується при оцінці вартості підприємства. Види і джерела інформації для проведення оцінки підприємства. Підготовка фінансової документації для проведення етапів оцінки. Основні підходи методики оцінки фінансового становища підприємства для цілей оцінки бізнесу та врахування ризиків при проведенні оцінки.

Основні методи оцінювання ринкової вартості підприємства. Витратний (майновий) підхід з використанням методів нагромадження активів підприємства, чистих активів, вартості заміщення, відтвореної вартості, розрахунків ліквідаційної вартості підприємства, розрахунків вартості компанії з ліквідованим бізнесом та використання галузевих коефіцієнтів. Ринковий підхід з реалізацією методів ринку капіталу, угод, галузевої специфіки. Дохідний підхід із застосуванням методів оцінювання: капіталізації прибутку й дисконтування грошових потоків, коригування вартості підприємства на фінансовий стан.

Гудвіл і методичні підходи до його оцінки.

Тема 8. Управлінська діагностика. Основи управлінської діагностики. Мета управлінської діагностики. Суб'єкт, об'єкт та функції управління. Етапи здійснення діагностичних процедур. Рівні діагностики управління.

Цілі, принципи і методи управлінського аналізу. Процесний аналіз управління. Функціональний аналіз управління. Ситуаційний аналіз. Внутрішній аналіз відповідності й взаємозв'язків. Консультування з управління та організації розвитку: виявлення, аналізу та вирішення проблем управлінської діяльності. Основні методи одержання якісної інформації: кабінетні дослідження, самодіагностика, діагностичне інтерв'ю, діагностичне спостереження, «мозковий штурм». Існуючі підходи до визначення структури управлінського аналізу.

Діагностика організаційної структури управління підприємством. Організаційна структура управління і її основні характеристики. Показник організаційної відокремленості.

Діагностика управління окремими підрозділами підприємства. Критерії діагностики ефективної діяльності ключових підрозділів підприємства.

Моніторинг управління діяльністю підприємства. Варіанти збалансованої системи показників. BSC-модель. Нортон-Каплана. Система «Tableau de bord». Універсальна система показників (TPS) Рамперсад К. Хьюберта. Система управління на основі EVA. Модель BSC Л. Мейсель. Піраміда ефективності К. Макнейра, Р. Ланча, К. Кроса, Модель EP2M К. Адамса і П. Робертса. Модель «стейкхолдерів». Етапи розробки збалансованої системи показників.

Тема 9. Діагностика виробничого потенціалу підприємства. Сутність, зміст і складові елементи потенціалу підприємства. Класифікація потенціалу підприємства: за видовими проявами, об'єктами дослідження, ступенем

використання можливостей господарської системи, сферою реалізації, за принципом ієрархії, функціональними напрямками. Структура потенціалу підприємства за сукупного ресурсів. Об'єктивні та суб'єктивні складові потенціалу. Елементи ресурсного потенціалу підприємства.

Методи та форми діагностики потенціалу підприємства. Аналітичний метод. Експертний метод. Бальний метод. Рейтинговий порівняльний аналіз. Факторний аналіз. Економіко-математичне моделювання. Машинне імітаційне моделювання. Дві форми діагностики потенціалу підприємства.

Оцінка стану та використання виробничого потенціалу підприємства. Параметри оцінки виробничого потенціалу. Показники оцінки техніко-технологічної складової. Процес оцінки властивостей і здібностей працівників. Процедура оцінки інформаційних ресурсів.

10. Фінансова діагностика. Фінансова діагностика, її сутність, суб'єкти аналізу, інформаційні джерела та інструментарій. Основні завдання, напрями та методи аналізу. Методики аналізу фінансової звітності. Етапи фінансової діагностики.

Діагностика підприємства за допомогою балансу й звіту про фінансові результати. Агрегований баланс: перегрупування статей активів балансу і поточних пасивів. Формування структури балансу і проведення його аналізу за блоками.

Діагностика підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів. Операційний аналіз. Аналіз оборотності. Аналіз платоспроможності. Аналіз фінансової стійкості. Коефіцієнти імобілізації, маневреності, забезпечення запасів, автономії. Аналіз самофінансування. Мета аналізу прибутковості, аналізу рентабельності.

Діагностика фінансових результатів підприємства. Класифікація основних видів прибутку підприємства. Методи визначення прибутку від реалізації товарної продукції. Формування чистого операційного прибутку підприємства. Чинники впливу на розмір прибутку. Розподіл чистого прибутку. Методика аналізу прибутку. Точка беззбитковості. Рівень резерву прибутковості.

11. Діагностика економічної безпеки підприємства. Поняття, цілі та функціональні складові економічної безпеки підприємства. Джерела негативних впливів на економічну безпеку. Головна мета економічної безпеки підприємства. Послідовність аналізу і оцінювання економічної безпеки підприємства. Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, інтелектуальна, техніко-технологічна, політико-правова, інформаційна, екологічна, силова.

Методичний апарат діагностування економічної безпеки. Ознаки порушення підприємством зони безпеки. Ідентифікація поточної зони функціонування підприємства. Методи оцінки економічної безпеки за результатами фінансової діагностики. Оцінювання рівня економічної безпеки підприємств споживачів, постачальників, конкурентів на підставі аналізу фінансових показників. Визначення комплексного показника економічної безпеки підприємства. Алгоритм пошуку поточної зони функціонування підприємства. Якісні характеристики стану безпеки (небезпеки), їхня бальна оцінка.

Антикризове управління як інструмент формування економічної безпеки. Сутність антикризового розвитку в контексті подолання кризи. Властивості системи антикризового управління. Етапи менеджменту антикризових ситуацій. Чинники ефективності антикризового управління, їх розуміння і диференціація. Принципи формування антикризової програми.

12. Діагностика організаційної культури підприємства.

Організаційна культура підприємства та її класифікація за компонентами, видами і типами. Поняття організаційної та її синоніму-корпоративної культури. Види корпоративної культури за визначенням американського дослідника Уільямса Оучі. Характеристика ринкової, кланової, ієрархічної та адхократичної культур. Структура культури виробництва та її елементи. Напрямки прояву організаційної культури.

Моделі організаційної культури та її діагностика. Модель Г. Харрісона. Модель АСІЛ за Т. Парсоном. Модель Г. Хофстеда. Ранкова конструкція за К. Камероном і Р. Куїном, класифікація основних функцій діагностики організаційної культури. Етапи діагностики організаційної культури підприємства.

Інструментарій оцінки організаційної культури. Інструмент ОСАІ. Профіль організаційної культури. Система показників для оцінки організаційної культури. Методика діагностики конкурентних цінностей Камерона – Куїна.

Напрямки поліпшення організаційної культури підприємства. Заходи з удосконалення організаційної культури. Фактори що враховуються при діагностиці корпоративної культури.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин							
	Денна форма навчання 051Екон_мд_2022				Заочна форма навчання 051Екон_мз_2022[1](л.н)			
	усього	у тому числі			усьог о	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Економічна діагностика як галузь знань та сфера діяльності в забезпеченні розвитку підприємства.	11	2	2	7	8	2		6
Тема 2. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики підприємства.	14	4	2	8	10	2	2	6
Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства	11	2	2	7	6			6
Тема 4. Оцінювання стратегічного протистояння підприємств конкурентів.	11	2	2	7	7			7
Тема 5. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.	11	2	2	7	9		2	7
Тема 6. Діагностика конкурентоспроможності продукції підприємства.	11	2	2	7	9		2	7
Тема 7. Діагностика майна та оцінювання вартості підприємства.	11	2	2	7	7			7

Тема 8. Управлінська діагностика.	11	2	2	7	7			7
Тема 9. Діагностика виробничого потенціалу підприємства.	11	2	2	7	9	2		7
10. Фінансова діагностика.	11	2	2	7	7			7
11. Діагностика економічної безпеки підприємства.	11	2	2	7	7			7
12. Діагностика організаційної культури підприємства.	11	2	2	7	9	2		7
Індивідуальні завдання в т. ч. контрольна робота для заочної форми навчання	-	-	-	-	40	-	-	40
Усього годин	135	26	24	85	135	8	6	121

Оцінювання результатів навчання

Контроль результатів навчання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

Поточний контроль результатів навчання на практичних, семінарських заняттях впродовж семестру здійснюється у формі виконання практичних завдань, розв'язанні задач і тестів, опитування, контрольних робіт (для заочної форми навчання), виконання завдань самостійної роботи.

Семестровий (підсумковий) контроль – оцінювання рівня засвоєння здобувачем вищої освіти всього обсягу згідно з робочою та освітньо-професійною програмами для магістрів спеціальності 051 Економіка проводиться у формі екзамену (іспиту).

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за поточним і семестровим (підсумковим) контролем успішності здійснюється за бальною системою (максимально 100 балів).

Оцінювання проводиться на підґрунті об'єктивності, гласності, ясності, дієвості, всебічності.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним програмним результатом навчання (результатом навчання) навчальної дисципліни та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом.

Мінімальний пороговий рівень оцінки за програмним результатом (результатом навчання) не може бути нижчим за 60 % від підсумку максимально можливої кількості балів.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми контролю програмних результатів навчання

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка (051Екон_мд_2022)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань із самостійної роботи		Екзамен	
		розв'язування задач, тестів	підготовка доповіді		
ПРН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.	12	12	4	7	35
ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.	12	12	2	7	33
ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.	12	12	2	6	32
Разом	36	36	8	20	100

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка (051Екон_мз_2022[1])(Л.Н.):

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом	
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань із самостійної роботи				Екзамен
		розв'язування задач, тестів	контрольна робота	підготовка доповіді		
ПРН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.	3	9	14	2	7	35
ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.	3	9	13	1	7	33

ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.	3	9	13	1	6	32
Разом	9	27	40	4	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня магістра для денної (051Екон_мд_2022) та заочної (051Екон_мз_2022[1](л.н.) форм навчання

а) виконання практичних завдань, розв'язання задач та тестів розраховані на групове аудиторне заняття .

кожне практичне заняття оцінюється максимально в 3 бали.

«0» балів – завдання потрібно виконати, розв'язати задачі та тести.

«1» бал – завдання виконані не в повному обсязі, правильно розв'язані тести на 60-73 % і задачі – на 1/3. Здобувач володіє елементарним вмінням навчальної діяльності.

«2» бали завдання виконано в повному обсязі, але здобувач допустив окремі помилки та на 74-89 % правильно розв'язав тести та на 2/3 задачі).

Здобувач вміє пояснити хід виконання завдань, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки.

«3» бали завдання виконано в повному обсязі, безпомилково. Здобувач вільно володіє методами або методикою виконання завдання, орієнтується і може наводити формули, відстоювати особисту позицію, правильно подавати висновки. Допускаються невірні відповіді на 5-10 % наявних тестових завдань. Задачі розв'язані в повному обсязі.

б) виконання завдань із самосійної роботи:

- за розв'язування задач максимально 3 бали

«0» балів – жодна задача не розв'язана вірно.

«1» бал – розв'язана 1/3 задач вірно.

«2» бали – розв'язано 2/3 задач вірно.

«3» бали – всі задачі розв'язані вірно та надані висновки.

- за розв'язання тестів максимально 3 бали.

«0» балів – тести не розв'язувались або при розв'язанні до 59 % мають правильні відповіді.

«1» бал відповіді вірні на 60-73 %.

«2» бали відповіді вірні на 74-89 %.

«3» бали відповіді вірні на 90-100 %.

в) підготовка доповіді за темою заняття або рекомендованою тематикою (1-4

бали), але не більше 2-х доповідей протягом вивчення дисципліни. Бали виставляються в залежності від змістовного наповнення доповіді:

Шкала та критерії оцінювання доповіді на конференцію та підготовку тез до публікації здобувачів вищої освіти ступеня магістр спеціальності 051 Економіка мд 2022 та 051Екон_мз_2022[1](л.н.)

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
4	Високий рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на рівні, що перевищує мінімально необхідний: проблема, яка розглядається в тезах, викладена повно, послідовно, логічно; список джерел інформації містить 4-5 найменувань (зазначені найновіші публікації провідних вітчизняних та іноземних науковців); оформлення документа відповідає стандарту, презентація наявна і повністю висвітлює досліджувану тему, здобувач при захисті демонструє повне засвоєння матеріалу
3	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на рівні, що перевищує мінімально необхідний: тема тез викладена правильно, матеріал реферування відповідає вимогам щодо повноти та логіки викладу матеріалу; список джерел інформації містить 4-5 найменувань, в оформленні документа наявні некритичні порушення, презентація висвітлює предмет аналізу, але має вади недостатньої конкретизації матеріалу, при захисті здобувач достатньою мірою володіє матеріалом за темою
2	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на мінімально необхідному рівні: тема тез розкрита правильно, але з порушеннями вимог щодо повноти та логіки викладу матеріалу; список джерел інформації містить 4-5 найменувань навчальної літератури, в оформленні документа наявні некритичні порушення, презентація відсутня або не висвітлює предмет аналізу у повному обсязі, при захисті здобувач не повною мірою володіє матеріалом за темою.
1	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання: тема тез не розкрита, список використаної літератури містить менше 2 наукових джерел, оформлення документа здійснено з критичними порушеннями, презентація відсутня, здобувач відмовляється від захисту.

Для здобувачів вищої освіти ступеня магістр заочної форми навчання 051Екон_мз_2022[1](л.н.) передбачається виконання контрольної роботи. Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи становить 40 балів. Виконання контрольної роботи охоплює 2 теоретичних питання кожне з яких оцінюється в 10 балів та практичного завдання яке оцінюється в 20 балів.

Критерії та шкала оцінювання виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти заочної форми навчання

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне	0-2	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки.
	3-4	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки. Здобувач вищої освіти демонструє часткове володіння програмними результатами навчання
	5-7	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	8-10	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна. Здобувач вищої освіти демонструє володіння програмними результатами навчання.
Максимальна кількість балів	20 балів	
Практичне завдання	0-4	Є помилки у кількісному аналізі результатів дослідження
	5-8	Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками. Якісний аналіз показників поверховий. Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища. Є загальні рекомендації щодо проведення корекційної роботи. У роботі є незначні стилістичні та граматичні помилки.
	9-14	Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками. Зроблено якісний аналіз усіх показників. Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, зазначаються типологічні особливості. Рекомендації конкретизовані відносно одержаних результатів. Робота написана стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів.
	15-20	Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками. Зроблено якісний аналіз усіх показників. Аналіз детальний та послідовний. Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, описуються можливі причини такого результату, зазначаються типологічні особливості. Рекомендації конкретизовані відносно одержаних результатів. Наведено приклади конкретних технік або завдань, які можуть бути використані. Робота написана стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів.
Максимальна кількість балів	20 балів	
Всього	40 балів	

Семестровий контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня магістр денної (051 Економіка_мд_2022) і заочної (051Екон_мз_2022[1](л.н.)) форм навчання здійснюється шляхом проведення екзамену максимально оцінкою 20 балів:

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Теоретичне питання (1 питання)	0-1	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2-3	теоретичне питання розкрито частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, якість виконання деяких завдань близька до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
	4-5	теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
	6-7	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
	8-9	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки
	10	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
Максимальна кількість балів	10	
Професійно-орієнтоване (практичне завдання)	0	відсутність відповіді на практичну ситуацію, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	присутні спроби відповіді на практичну ситуацію потребує, що не дає можливості оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота потребує значного доопрацювання.
	2	відповідь на практичну ситуацію часткова, менше мінімального рівня, компетентності не сформовані та не отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти
	3	практична ситуація виконана частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, якість виконання деяких завдань близька до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
	4	практична ситуація виконана частково, висновки відсутні, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та деякі програмні результати навчання у здобувача вищої освіти отримані, якість виконання деяких завдань мінімальна, відповідь непослідовна

	5	практична ситуація виконано не повністю є деякі висновки, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота містить п'ять і більше значних помилок
	6	практичне завдання виконано не повністю, висновки часткові, що свідчить що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота з чотирма значними помилками
	7	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три значні помилки
	8	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
	9	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки
	10	відповідь на практичну ситуацію правильна і повна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти в повному обсязі

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою
Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка (051Екон мд 2022):

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання практичних завдань	виконання завдань зі самостійної роботи		екзамен	
		розв'язування задач і тестів	підготовка доповіді		
Тема 1. Економічна діагностика як галузь знань та сфера діяльності в забезпеченні розвитку підприємства.	3	3			6
Тема 2. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики підприємства.	3	3			6
Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства	3	3			6
Тема 4. Оцінювання стратегічного протистояння підприємств конкурентів.	3	3			6
Тема 5. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.	3	3			6
Тема 6. Діагностика конкурентоспроможності продукції підприємства.	3	3			6

Тема 7. Діагностика майна та оцінювання вартості підприємства.	3	3			6
Тема 8. Управлінська діагностика.	3	3			6
Тема 9. Діагностика виробничого потенціалу підприємства.	3	3			6
Тема 10. Фінансова діагностика.	3	3			6
Тема 11. Діагностика економічної безпеки підприємства.	3	3			6
Тема 12. Діагностика організаційної культури підприємства.	3	3			6
Тези доповіді на конференцію (4 год x 2)			8		8
Екзамен				20	20
Разом	36	36	8	20	100

Для здобувачів вищої освіти ступеня магістр за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка (051Екон мз 2022[1](л.н.):

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання практичних завдань	виконання завдань зі самоствор. роб.		екзамен	
		розв'язування задач тестів	підготовка доповіді		
Тема 1. Економічна діагностика як галузь знань та сфера діяльності в забезпеченні розвитку підприємства.		3			3
Тема 2. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики підприємства.	3				3
Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства		3			3
Тема 4. Оцінювання стратегічного протистояння підприємств конкурентів.		3			3
Тема 5. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.	3				3
Тема 6. Діагностика конкурентоспроможності продукції підприємства.		3			3
Тема 7. Діагностика майна та оцінювання вартості підприємства.		3			3
Тема 8. Управлінська діагностика.		3			3
Тема 9. Діагностика виробничого потенціалу підприємства.	3				3
Тема 10. Фінансова діагностика.		3			3
Тема 11. Діагностика економічної безпеки підприємства.		3			3
Тема 12. Діагностика організаційної культури підприємства.		3			3
Тези доповіді на конференцію (4 год x 1)			4		4
Індивідуальні завдання в т. ч.		40			40

контрольна робота					
Екзамен				20	20
Разом	9	67	4	20	100

Підсумкова кількість балів виставляється як сума балів за усіма формами поточного та семестрового контролю (екзамен) передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни. Форма підсумкового контролю полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни «Економічна діагностика» та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях та на самостійній роботі, а також завдань до екзамену. Сумарний результат мстить 100 балів.

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінку «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно- трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентується Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: недопущення наявності плагіату при підготовці текстових робіт до семінарських занять; оформленні наукових досліджень; публікації статей і тез; самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потребі можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ:

<http://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

Здобувач вищої освіти за використання телефонів і комп'ютерних засобів

(без дозволу викладача) та порушення дисципліни отримує на занятті «0» балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття. Мобільні пристрої (телефон, комп'ютер та інше) дозволяється викладачем використовувати при здійсненні розрахунків щодо розв'язання задач, виконанні практичних завдань та під час онлайн тестування.

Здобувач вищої освіти при виконанні навчальних, методичних, наукових та кваліфікаційних завдань має не допускати випадків плагіату та некоректних текстових запозичень. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни
Не передбачено

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Економічна діагностика: підручник [В.Л. Дикань, І.В. Токмакова, В.О. Овчиннікова, М.В. Корінь, А.В. Толстова]. Харків: УкрДУЗТ. 2022. 285 с.
2. Антошкіна В.В., Бурко Я.В., Галчаш Р.А. Економічна діагностика: навч.посібник. К.: Аграр Медіа Груп, 2018. 234 с.
3. Кривовязюк І.В. Економічна діагностика 2-ге вид. [текст]: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. – 456 с.
4. Веретешкова Г.Б. Омелаєнко Н.М. методи діагностики та прогнозування розвитку підприємства: навчальний посібник [Електронний ресурс] Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 190 с.
5. Єрмак С.О. Економічна діагностика. Конспект лекцій [Текст]: для студ. Ступеня магістр / Міністерство освіти і науки України, Донец. Нац. Ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2016. 81 с.
6. Сарай Н.І. Економічна діагностика: Навч.посіб. Тернопіль: Крок, 2015. – 165 с.
7. Швиденко Г.О. Дмитренко А.І. Бізнес-діагностика: Практикум. К.: КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, 2015. 160 с.
8. Яцкевич І.В., Бондаренко М.О. Економічна діагностика: навч. посіб. Одеса. 2015. 291 с.
9. Карпенко Н.В. Економічна діагностика: навч.-метод. Посіб. Київ. Фед. Профспілок України. Акад. праці і соц.відносин і туризму. АПСВТ, 2014. 109 с.

Допоміжні

10. Афанасьєв М.В. Економічна діагностика: навч.-метод. посібник. Харківський національний економічний університет. Х. : ІНЖЕК, 2007. 295 с.
11. Батракова Т.І. Методичні підходи до оцінки ефективності управління діяльністю підприємств. Науковий вісник Херсонського державного ун-ту. Серія «Економічні науки». 2015. Ч. 1, вип. 11. С. 67–71.
12. Білоконенко Г.В. Економічна діагностика: конспект лекцій. Харківський

національний економічний університет. Х. : ХНЕУ, 2006. 42

13. Гетьман О.О. Економічна діагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Український держ. хіміко-технол. унт, Дніпропетр. ун-т екон. та права. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 306 с.

14. Куліков П.М. Діагностика стану підприємства : навч. посібн. Х. : ХНЕУ, 2011. 227 с.

15. Скриньковський Р.М. Комплексна діагностика розвитку підприємства : концепція, параметри, методи. Економіка. Управління. Інновації. 2015. № 1 (13). URL : http://nbuv.gov.ua/jpdf/eui_2015_1_33.pdf

16. Скриньковський Р.М. Поелементна бізнес-діагностика діяльності підприємства. Проблеми економіки. 2016. № 1. URL : <http://oaji.net/articles/2016/728-1465391926.pdf>

17. Василенко В.О. Виробничий (операційний) менеджмент : навч. посібн. 2-ге вид., випр. і доп. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 530 с.

18. Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія / за ред. А. Е. Воронкової; Харківський національний економічний університет. 2-ге вид., перероб. і доп. Х. : ІНЖЕК, 2008. 516 с.

19. Дороніна М.С. Людські ресурси виробничої організації. Діагностика, розвиток : монографія. Х. : ХНЕУ, 2011. 231 с.

20. Костенко Т. Д. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. Закладів. 2-ге вид., перероб. та доп. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 398 с.

21. Маркетинговий аналіз : навч. посібн. / за ред. В. В. Липчука. К. : Академвидав, 2008. 215 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <http://www.nipbati.nubip.edu.ua/course/view.php?id=568>
2. <https://prometheus.org.ua/>
3. <https://osvita.ua/vnz/72789/>
4. <http://zakon.rada.gov.ua/>
5. <https://www.kmu.gov.ua/>
6. <http://www.minfin.gov.ua>
7. <http://www.ukurier.gov.ua/>